

Instemmingsvoorstel aanvraag “Vangnetuitkering Participatiewet 2017”

Onderwerp:

Vangnetuitkering Participatiewet 2017

Inleiding:

De Gemeenschappelijke Regeling Avres is op grond van door uw gemeente gedelegeerde bevoegdheden belast met de uitvoering van (ondermeer) de Participatiewet. De financiering van de uitvoering van deze wet vindt plaats via drie geldstromen.

- a. In de eerste plaats een uitkering via het gemeentefonds. Deze wordt uitgekeerd met het oog op de uitvoeringskosten, en de financiering van de bijzondere bijstand en het minimabeleid.
- b. In de tweede plaats het Participatiebudget. Dit budget is enerzijds bestemd ter dekking van de kosten voor re-integratie- en activering van uitkeringsgerechtigden en bevat anderzijds de rijksbijdrage voor de gemeenten voor de SW-ge-indiceerden.
- c. Tenslotte ontvangen de gemeenten ook nog een uitkering uit het zogeheten BUIG-budget, ook wel het Inkomensdeel (of I-deel) van de Participatiewet genoemd. De uitkering uit het BUIG-budget is bedoeld ter financiering van de uitkeringen levensonderhoud aan de uitkeringsgerechtigden.

Het gezamenlijke beschikbare BUIG-budget voor alle gemeenten in Nederland wordt jaarlijks in september/oktober van het lopende begrotingsjaar door het Rijk op macro-niveau definitief vastgesteld. Volgens een landelijk verdeelmodel worden de middelen vervolgens toegedeeld aan de individuele gemeenten. Uitgangspunt van de werking van het verdeelmodel is dat de ontvangen gelden in principe voldoende moeten zijn voor de financiering van de uitkeringen levensonderhoud (=algemene bijstand) in een gemeente. Bovendien is een uitgangspunt van het verdeelmodel dat gemeenten die minder geld uitgeven dan de kosten die gepaard gaan met de verstrekking van uitkeringen, het overschot dat voor hen op het ontvangen I-deel is ontstaan, zelf mogen houden en besteden. Echter ook het omgekeerde is van toepassing: gemeenten die meer geld uitgeven dan zij ontvangen voor de verstrekking van uitkeringen, zijn in principe zelf verantwoordelijk voor de dekking van een dergelijk tekort.

Het model werkt overigens niet voor alle gemeenten op dezelfde wijze. Sinds 2015 heeft er een aanpassing in het bestaande verdeelmodel plaatsgevonden en wordt er gewerkt met het zogeheten “multiniveaumodel”. Dit model gaat uit van drie gemeentegrootte-klassen.

- Gemeenten met meer dan 40.000 inwoners ontvangen een budget dat volledig op basis van het objectief verdeelmodel (= op basis van objectieve verdeelmaatstaven, zoals aantal huurwoningen, herkomst, leeftijd, etc. etc.) wordt bepaald.
- Gemeenten met minder dan 15.000 inwoners ontvangen een budget dat wordt bepaald op basis van de uitgaven van twee jaar eerder (historisch verdeelmodel).
- Gemeenten tussen de 15.000 en 40.000 inwoners ontvangen een budget dat deels historisch en deels objectief wordt bepaald.

Met name voor de kleinere gemeenten kan de werking van het model door het historische element behoorlijk fluctueren. Bij een daling van het uitkeringsbestand ten opzichte van twee jaar eerder zal dit veelal positief zijn, omdat er dan meer geld wordt ontvangen dan wordt uitgegeven (= overschot). Bij een stijging van het uitkeringsbestand ten opzichte van twee jaar eerder zal dit daarentegen veelal negatief zijn, omdat er minder geld wordt ontvangen dan er wordt uitgegeven (=tekort). Overigens zal door de historische werking van het model *bij een gelijkblijvend cliëntenbestand* na twee jaar een meer evenwichtige financiële situatie zijn ontstaan. In het historische element van het verdeelmodel zit derhalve een vertragende factor die op termijn positief of negatief voor een betreffende gemeente kan uitpakken.

Daarnaast kan overigens ook een tekort ontstaan omdat een gemeente (een deel van) de uitvoering van de Participatiewet niet op een correcte wijze heeft vorm gegeven. Er is dan sprake van een of meerdere

tekortkomingen in de uitvoering. Dergelijke tekortkomingen zijn altijd geheel of gedeeltelijk voor rekening van een gemeente, ongeacht de werking van het model.

De vangnetregeling/-uitkering:

Om de gemeenten die met een tekort worden geconfronteerd tegemoet te komen, heeft het Rijk met de invoering van de Participatiewet een compensatieregeling in het leven geroepen. Deze compensatieregeling heet de zogeheten Vangnetregeling/-uitkering. De Vangnetregeling voor 2015 en 2016 was tijdelijk van aard en heeft met het oog op de toekomst (vanaf 2017) een definitieve vorm gekregen.

In vergelijking met de tijdelijke regeling is in de definitieve regeling voor 2017 en 2018 gehandhaafd dat voor een vangnetuitkering alleen die gemeenten in aanmerking komen die in het betreffende begrotingsjaar met *een tekort van meer dan 5 %* worden geconfronteerd. De eerste 5 % zijn daarbij voor rekening en risico van de gemeente. Het deel van het tekort tussen de 5 % en de 12,5 % (was onder de tijdelijke regeling 10 %) komt voor 50 % voor rekening en risico van het Rijk en voor 50 % voor rekening en risico van de gemeente. Het deel van het tekort boven de 12,5 % (was 10 % onder de tijdelijke regeling) komt geheel voor rekening en risico van het Rijk. Eerst vanaf 2019 zal het oorspronkelijke voornemen worden doorgevoerd dat slechts gemeenten in aanmerking komen voor een vangnetuitkering waarbij het tekort in het lopende begrotingsjaar meer dan 7,5 % bedraagt.

Als nieuwe aanvullende eis is daarnaast doorgevoerd, dat als wordt voldaan aan de eerste eis vervolgens wordt beoordeeld of *over 2016 en 2017 samen* (voor een eventuele aanvraag in en vanaf 2018 drie referentjaren) sprake is van *een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 5 % van de definitief over 2017* (en later 2018, 2019, etc.) toegekende gebundelde (=BUIG) uitkering. Het begrip "gecumuleerd tekort" houdt in dat de feitelijke resultaten over 2016 en 2017 bij elkaar worden opgeteld. Het is niet vereist dat in beide jaren sprake is van een tekort. In 2016 kan er dus bijvoorbeeld sprake zijn van een overschot en in 2017 van een tekort groter dan 5 %. Indien in dat geval in 2017 ook een gecumuleerd tekort aanwezig is van meer dan 5 %, kan die gemeente over 2017 ook een beroep doen op de vangnetregeling.

Een tweede nieuwe eis is dat eventuele maatregelen die de gemeenten moeten nemen om tekorten te bestrijden, reeds in het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft, *in gang zijn gezet*. Dit moet bij de feitelijke aanvraag (die uiterlijk 15 augustus van het jaar volgend op het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft, bij de Toetsingscommissie van SZW moet zijn ingediend) ook door het college van b & w worden verklaard. Onder de tijdelijke regeling was het feitelijk treffen van maatregelen niet vereist. De verklaring dat de maatregelen ook daadwerkelijk door het college in 2017 zijn genomen, moet blijken uit een "*instemming*" door de raad, die de juistheid van een dergelijke verklaring door het college kan bevestigen.

Genoemde instemming door de raad ter bevestiging van de juistheid van de verklaring door het college is een derde nieuw element. Onder de tijdelijke vangnetregeling kon het college volstaan met *het informeren* van de raad over *de te nemen maatregelen*. Onder de definitieve regeling behoeft een door het college opgestelde verklaring *over de maatregelen die zijn genomen* dus een *expliciete uitspraak* van de raad.

Onder de tijdelijke regeling moest het college vóór 31 december van het jaar waarop de aanvraag betrekking had de raad hebben geïnformeerd. Deze datum gold als fatale termijn. Onder de nieuwe regeling is *deze fatale termijn komen te vervallen*. Het tijdstip waarop om instemming van de raad wordt gevraagd mag nu ook liggen op een datum na 1 januari van het opvolgende jaar, doch moet in ieder geval vóór 15 augustus van dat opvolgende jaar liggen. Toch wordt geadviseerd om de raad niet te laat om instemming met betrekking tot de verklaring van het college over de te genomen maatregelen te vragen. De maatregelen die zijn genomen beogen namelijk een effect. Een dergelijk effect zal lastiger gerealiseerd kunnen worden als (te) lang wordt gewacht met het inzetten van dergelijke maatregelen. Bovendien zal een tijdig verzoek door het college aan de raad om instemming m.b.t. de verklaring kunnen bijdragen aan een informatie-uitwisseling tussen raad en college die met het oog op de genomen maatregelen niet onder

tijdsdruk of haast plaatsvindt. Geadviseerd wordt dan ook om bij het verzoek om instemming in ieder geval zo dicht mogelijk tegen het einde van jaar te gaan zitten waarop de aanvraag betrekking heeft.

In de definitieve vangnetregeling is ook nieuw dat een onderscheid wordt gemaakt tussen “interne” en “externe” maatregelen. Bij een aanhoudend tekort - dat wil zeggen dat het college in een aangesloten periode van drie jaar, waarin aan hem al een vangnetuitkering is verleend, nogmaals aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering - moet het college in zijn verklaring aangeven dat er naast interne maatregelen ook externe maatregelen zijn genomen om (alsnog) tot (verdere) tekortreductie te komen. Maatregelen zonder inbreng van externen worden aangemerkt als intern. Indien maatregelen met een duidelijke inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen worden ze als extern aangemerkt. Als voorbeelden hiervan worden genoemd consultatie, of gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking en dergelijke.

Tenslotte is als nieuw element aan de definitieve vangnetregeling toegevoegd dat de gemeente bij een verzoek tot een vangnetuitkering *aan de minister van SZW informatie verstrekt* over genomen maatregelen om te komen tot verdere reductie van het tekort. Op welke wijze deze informatieverstrekking plaats gaat vinden is op dit moment nog niet bekend. Daarover zal in het najaar van 2017 nader overleg tussen het ministerie en de gemeenten (VNG/Divosa) plaatsvinden.

De procedure rondom de vangnetuitkering:

De procedure van de vangnetuitkering bestaat uit een aantal stappen.

Het verzoek/ de aanvraag om in aanmerking te komen voor een vangnetuitkering over 2017 moet uiterlijk 15 augustus 2018 zijn ontvangen door de “Toetsingscommissie aanvullende uitkering Participatiewet” van het Ministerie van SZW. Uit dit verzoek moet blijken:

- dat er een (globale) analyse is gemaakt van de omvang van het tekort en de mogelijke oorzaken van dat tekort ;
- dat het college naar aanleiding van de globale analyse in 2017 reeds maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Hierbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen interne en externe maatregelen;
- welk effect het college beoogt met de genomen maatregelen;
- dat het college instemming van de raad heeft gekregen over de juistheid van het document waarin de genomen interne en externe maatregelen door het college worden beschreven. Daarbij kunnen de opvattingen van de raad of de raadscommissie worden toegevoegd.

De indiening van het verzoek dient te geschieden volgens een door de Toetsingscommissie vastgesteld format.

Overigens beoordeelt de toetsingscommissie de analyse, maatregelen en het beoogde effect niet op inhoud. Dat is voorbehouden aan de gemeentelijke organen. De toetsingscommissie toetst bij haar beslissing slechts of aan alle formele eisen en procedures is voldaan.

De omvang van het tekort:

In juli 2017 heeft Avres een onderzoek uitgevoerd met betrekking tot de te verwachten tekorten. Alle zeven¹ deelnemende gemeenten zullen naar verwachting² met een tekort worden geconfronteerd dat groter is dan 5 % van het hen toegekende budget over 2017. Bovendien hebben alle gemeenten naar

¹ In 2016 waren dit zes gemeenten, omdat de gemeente Gorinchem in 2016 een overschot had.

² Het definitieve Buig-budget wordt pas in september/oktober 2017 bekend gemaakt. De baten zijn dan ook gebaseerd op het nader voorlopig budget. De te verwachten uitgaven zijn gebaseerd op een meting t/m juni 2017 en vervolgens geëxtrapoleerd naar het einde van het jaar.

verwachting een gecumuleerd tekort over 2016 en 2017 van meer dan 5% ten opzichte van het budget 2017. Alle gemeenten dienen derhalve de procedure met betrekking tot de aanvraag vangnetuitkering 2017 op te starten. Bij toekenning van de aanvragen voor de gemeenten kan - indicatief³- in totaal een bedrag van ca. € 1.290.000,- worden terugontvangen. Overigens komt het bedrag dat iedere gemeente zal ontvangen niet rechtstreeks tegemoet aan iedere gemeente afzonderlijk, omdat de 7 gemeenten die deelnemen aan de Gemeenschappelijke Regeling Avres hebben afgesproken dat bij het BUIG-budget het solidariteitsprincipe geldt. De 7 gemeenten dragen gezamenlijk de tekorten, maar delen ook gezamenlijk in de overschotten op basis van een vastgestelde verdeelsleutel.

Concreet wordt hieronder een overzicht gegeven van de omvang van de te verwachten tekorten per gemeente.

Giessenlanden

De eerste prognose, gebaseerd op de feitelijke betalingen in de eerste 6 maanden van het jaar 2017, laat een geëxtrapoleerde uitkeringslast zien van € 1.743.500,- en uitkeringsbaten van € 1.270.300,-. Er is dan ook een verwacht tekort van € 473.200,-. Dat is 37,25 %.

Over het jaar 2016 was er een uitkeringslast te zien van € 1.522.401,- en uitkeringsbaten van € 982.244,-. Er was in 2016 een tekort van € 540.157,-. Dat is 55 %. Het gecumuleerde tekort over de jaren 2016 en 2017 bedraagt hiermee 79,77 %.

Gorinchem

De eerste prognose, gebaseerd op de feitelijke betalingen in de eerste 6 maanden van het jaar 2017, laat een geëxtrapoleerde uitkeringslast zien van € 11.778.900,- en uitkeringsbaten van € 10.943.300,-. Er is dan ook een verwacht tekort van € 835.600. Dat is 7,63 %.

Over het jaar 2016 was er een uitkeringslast te zien van € 10.447.989,- en uitkeringsbaten van € 10.487.567,-. Er was in 2016 een overschot van € 39.577,-. Dat is 0,37 %. Het gecumuleerde tekort over de jaren 2016 en 2017 bedraagt hiermee 7,27 %.

Hardinxveld-Giessendam

De eerste prognose, gebaseerd op de feitelijke betalingen in de eerste 6 maanden van het jaar 2017, laat een geëxtrapoleerde uitkeringslast zien van € 2.314.300,- en uitkeringsbaten van € 1.729.000,-. Er is dan ook een verwacht tekort van € 585.300,-. Dat is 33,85 %.

Over het jaar 2016 was er een uitkeringslast te zien van € 1.952.092,- en uitkeringsbaten van € 1.475.093,-. Er was in 2016 een tekort van € 476.999,-. Dat is 32,33 %. Het gecumuleerde tekort over de jaren 2016 en 2017 bedraagt hiermee 61 %.

Leerdam

De eerste prognose, gebaseerd op de feitelijke betalingen in de eerste 6 maanden van het jaar 2017, laat een geëxtrapoleerde uitkeringslast zien van € 5.091.200,- en uitkeringsbaten van € 4.677.700,-. Er is dan ook een verwacht tekort van € 413.500,-. Dat is 8,83 %.

Over het jaar 2016 was er een uitkeringslast te zien van € 4.736.379,- en uitkeringsbaten van € 4.483.899,-. Er was in 2016 een tekort van € 252.480,-. Dat is 5,6 %. Het gecumuleerde tekort over de jaren 2016 en 2017 bedraagt hiermee 14,23 %.

Lingewaal

De eerste prognose, gebaseerd op de feitelijke betalingen in de eerste 6 maanden van het jaar 2017, laat een geëxtrapoleerde uitkeringslast zien van € 1.652.900,- en uitkeringsbaten van € 1.401.100,-. Er is dan ook een verwacht tekort van € 251.800,-. Dat is 17,97 %.

³ Uiteraard afhankelijk van de definitieve uitkeringslasten en het definitieve budget.

Over het jaar 2016 was er een uitkeringslast te zien van € 1.525.196,-- en uitkeringsbaten van € 1.1197.093,-- Er was in 2016 een tekort van € 328.103,--. Dat is 27,4% %. Het gecumuleerde tekort over de jaren 2016 en 2017 bedraagt hiermee 41,38 %.

Molenwaard

De eerste prognose, gebaseerd op de feitelijke betalingen in de eerste 6 maanden van het jaar 2017, laat een geëxtrapoleerde uitkeringslast zien van € 3.230.300,-- en uitkeringsbaten van € 2.933.600,-- Er is dan ook een verwacht tekort van € 296.000,-- Dat is 10,11 %.

Over het jaar 2016 was er een uitkeringslast te zien van € 2.871.109,-- en uitkeringsbaten van € 2.518.432,--. Er was in 2016 een tekort van € 352.677,-- . Dat is 14 %. Het gecumuleerde tekort over de jaren 2016 en 2017 bedraagt hiermee 22,13 %

Zederik

De eerste prognose, gebaseerd op de feitelijke betalingen in de eerste 6 maanden van het jaar 2017, laat een geëxtrapoleerde uitkeringslast zien van € 1.399.500,-- en uitkeringsbaten van € 1.228.000,-- Er is dan ook een verwacht tekort van € 171.500,-- Dat is 13,96 %.

Over het jaar 2016 was er een uitkeringslast te zien van € 1.304.988,-- en uitkeringsbaten van € 999.286,-- . Er was in 2016 een tekort van € 305.702,--. Dat is 30,6 %. Het gecumuleerde tekort over de jaren 2016 en 2017 bedraagt hiermee 38,86 %

Globale analyse van de oorzaken van het tekort:

De gemeente heeft (via Avres) Stichting Stimulansz gevraagd om ondersteuning te verlenen bij het maken van de noodzakelijke analyses en suggesties te doen voor maatregelen die het tekort zouden kunnen reduceren. Stimulansz heeft ruime en specifieke ervaring met verbeterplannen, met de regelingen IAU en MAU, met kwaliteitstrajecten en met bedrijfsvoering.

Stimulansz heeft het "Plan tekortreductie Avres 2017" opgeleverd (zie bijlage). Daarbij is gebruik gemaakt van gegevens uit de benchmark van Divosa⁴. Aan deze benchmark doen ruim 200 gemeenten mee, deze dekt 85% van de totale populatie Participatiewet af.

Uit de benchmark blijkt hoe Avres zich verhoudt tot andere vergelijkbare organisaties. Dat geeft een goede indicatie van de resultaten. Bij de analyse is naast vergelijkbare organisaties ook gekeken naar de landelijke organisaties; dat wil zeggen alle gemeenten en organisaties die meedoen aan de genoemde benchmark.

"Plan Tekortreductie Avres 2017"

In het plan is bewust gekeken naar Avres en niet naar de uitkomsten van de afzonderlijke gemeenten. De reden daarvoor is dat er beleidsmatig geen verschillen zijn en ook de uitvoering is eenduidig. Dat betekent dat eventuele verschillen tussen gemeenten berusten op toeval of op individuele omstandigheden van klanten.

Stimulansz heeft specifiek onderzoek gedaan naar zaken die een positieve invloed kunnen hebben op de uitgaven BUIG en daarnaast ook beïnvloedbaar zijn. Het gaat dan om de volgende onderwerpen:

- Prijs van de uitkering;
- Volumeontwikkeling (instroom en uitstroom);
- Ontheffingen;
- Handhaving.

Voor de volledige analyse wordt verwezen naar het in de bijlage gevoegde 'Plan tekortreductie Avres 2017'.

⁴ Vereniging van directeuren van gemeentelijke sociale diensten (=koepelorganisatie).

Allereerst wordt hier opgemerkt dat eventuele maatregelen op geconstateerde tekortkomingen / verbeterpunten in principe moeten leiden tot een positieve beïnvloeding van de uitgaven BUIG. De in het plan tekortreductie genoemde maatregelen/verbeterpunten (op geconstateerde tekortkomingen) hebben het "in zich" om een besparing te realiseren. Dit is echter geen garantie en zullen er naar verwachting niet toe leiden dat er geheel geen tekorten meer zijn. Daarvoor zijn de toegekende budgetten voor de gemeenten te laag. Het historische deel van het verdeelmodel is hier inherent aan.

Stimulansz constateert in haar analyse dat Avres de zaken goed voor elkaar heeft. Op veel van de onderwerpen die Stimulansz heeft onderzocht doet Avres het goed en veelal beter dan andere vergelijkbare organisaties en landelijk. Dit geldt bijvoorbeeld voor de lage prijs van de uitkering, de fraudequote, de hoge incassoquote en het adequate incassobeleid.

Verder geeft Stimulansz aan dat het beleid en de uitvoering van het beleid bij Avres zijn gericht op het beperken van de instroom en het bevorderen van de uitstroom. Daartoe worden allerlei instrumenten en projecten ingezet die effectief zijn. Ook ten aanzien van handhaving is Avres actief, dit gebeurt zowel bij de poort (=instroom) als bij lopende uitkeringen. Dit wordt onder meer zichtbaar in een goede fraudequote en ook in het gemiddelde fraudebedrag.

Alhoewel er door Stimulansz geen tekortkomingen zijn geconstateerd adviseert zij wel om extra aanvullende inspanningen te leveren op het terrein van part-time inkomsten en re-integratie. Hieraan ligt dan niet ten grondslag dat Avres op deze terreinen slecht scoort, maar vooral omdat naar verwachting van Stimulansz door het nemen van maatregelen op genoemde terreinen Avres een nog beter resultaat kan bereiken. Voorts adviseert Stimulansz om ontwikkelingen op de vier onderzochte onderwerpen te (blijven) monitoren, zodat zichtbaar wordt/blijft of ontwikkelingen bij Avres gelijke tred houden met ontwikkelingen landelijk of bij organisaties van gelijke grootteklasse. Bij geconstateerde (meer structurele) afwijkingen kunnen dan aanvullende maatregelen worden genomen.

De maatregelen (intern en extern)

Met betrekking tot de part-time inkomsten:

- **Verruiming inkomstenvrijlating (interne maatregel)**

In navolging van het advies van Stimulansz, ook in overeenstemming met een door Avres eerder gemaakte eigen analyse, heeft het Dagelijks Bestuur van Avres reeds op 19 januari 2017 ingestemd met de verruiming van inkomstenvrijlating voor mensen die naast hun uitkering part-time inkomsten verrichten. Door de verruiming van de inkomstenvrijlating kunnen nog meer mensen worden gestimuleerd om part-time werkzaamheden te gaan verrichten.

Deze verruiming is met ingang van 1 april 2017 in werking getreden. De verruiming van de inkomstenvrijlating behelst dat om in aanmerking te komen voor een dergelijke vrijlating geen expliciete aanvraag meer hoeft te worden ingediend, maar dat deze automatisch wordt toegepast voor iedereen die part-time inkomsten uit arbeid geniet. Hierdoor komt iedereen die part-time werkzaamheden verricht in aanmerking voor de maximale wettelijke vrijlating.

Inhoudelijk heeft de maximale wettelijke vrijlating betrekking op het volgende:

Landelijke regelgeving:

- Inkomstenvrijlating geldt alleen voor inkomsten uit arbeid waarbij een werkgever minimaal het wettelijk minimumloon betaalt;
- De inkomsten worden gedurende ten hoogste zes maanden vrijgelaten;
- 25% van de inkomsten met een maximum van € 200,00 netto (PW) of € 313,68 bruto (IOAW/IOAZ) per maand wordt vrijgelaten;
- De inkomstenvrijlating geldt per persoon en niet voor de leefeenheid als geheel. Beide partners kunnen dus 6 maanden inkomstenvrijlating krijgen;
- Deze vrijlating is niet toegestaan voor jongeren tot 27 jaar;

- Na afloop van de reguliere inkomensvrijlating (zes maanden) bestaat de mogelijkheid tot verlenging van de vrijlating met nog een periode van zes maanden voor alleenstaande ouders, ouder dan 27 jaar, met kinderen jonger dan 12 jaar; en
- Tenslotte worden ook inkomsten uit arbeid van een persoon met een medische urenbeperking vrijgelaten als deze algemene bijstand ontvangt, ook na afloop van de reguliere vrijlating en eventueel de aanvullende vrijlating voor alleenstaande ouders .
- **Invoering activeringspremie (interne maatregel)**
De activeringspremie is een re-integratie-instrument dat haar basis vindt in de Participatiewet. Daarin wordt bepaald “dat het dagelijks bestuur aan een belanghebbende een één- of tweemaalige premie van ten hoogste € 2.404,00 per kalenderjaar kan verstrekken, voor zover dit naar het oordeel van het bestuur bijdraagt aan zijn/haar arbeidsinschakeling” . Door de verruiming van de inkomstenvrijlating kunnen nog meer mensen worden gestimuleerd om part-time werkzaamheden te gaan verrichten. De activeringspremie was een instrument dat door Avres nog niet werd ingezet. Overeenkomstig het advies van Stimulanz en naar aanleiding van een eerdere door Avres uitgevoerde analyse, om een beter resultaat te bereiken met betrekking tot het aantal mensen dat part-time werkt, heeft het Dagelijks Bestuur van Avres op 30 maart 2017 besloten om een beleidsregel vast te stellen, waardoor aan belanghebbenden een activeringspremie kan worden toegekend. Met ingang van 1 april wordt hier door Avres ook gevolg gegeven. Bij de eerstvolgende herziening van de Re-integratieverordening krijgt deze premie ook een specifieke bepaling.

Met betrekking tot re-integratie

- **Avres Werkt (externe maatregel)**
Uit de analyse van Stimulanz blijkt dat Avres goed scoort op het terrein van de re-integratie en arbeidsmarkttoeleiding. Re-integratie - en arbeidsmarkttoeleidingsactiviteiten vinden echter plaats in een arbeidsmarkt die momenteel sterk verandert. Competenties, interesses, beroepsvaardigheden en uitdagingen worden voor werkgevers steeds belangrijker bij het vervullen van vacatures dan (alleen) de opleiding van een sollicitant. Bovendien is merkbaar dat aan de onderkant van de arbeidsmarkt vacatures verdwijnen en er steeds meer sprake is van werk: baantjes voor enkele uren. Maar hoe kunnen werkgevers dit werk in beeld brengen? En hoe kunnen werkgevers de gewenste competenties, interesses, beroepsvaardigheden en uitdagingen voor werkzoekenden inzichtelijk maken? Duidelijk is wel dat de huidige systemen om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt bij elkaar te brengen op dit moment nog niet aansluiten op genoemde veranderingen op de arbeidsmarkt. Werk is namelijk niet opgeknipt in competenties. En je kunt niet op werk zoeken, maar alleen op vacatures. Ook is er voor werkzoekenden geen sprake van een optimaal transparant aanbod; elk uitzendbureau heeft bijvoorbeeld zijn eigen aanbod en vraag.

Om een groter inzicht in de vraag en het aanbod op de arbeidsmarkt te krijgen hebben alle belanghebbende partijen op de arbeidsmarkt van het Werkbedrijf in de regio Alblasserwaard/Vijfheerenlanden besloten om een nieuw platform op te richten waardoor de match tussen vraag en aanbod van werk (nog verder) kan worden vergroot. Dit platform krijgt de naam: “Avres werkt”. De belanghebbenden die aan dit platform deelnemen zijn werkgevers, uitzendbureau’s, werkzoekenden, UWV, Avres en het ROC. Het samenwerkingsverband tussen deze partijen krijgt de rechtsvorm van een coöperatie. Onder de samenwerking in de coöperatie valt het mobiliseren en onboarden van werkgevers, uitzenders, het UWV, Avres en het ROC. Daarnaast voorziet het project Avres werkt in het inzichtelijk maken van de profielen van werkzoekenden gebaseerd op hun competenties, interesses, beroepsvaardigheden en uitdagingen. Het platform zal overigens niet zelf gaan uitzenden of detacheren. De deelnemers aan de coöperatie en de gebruikers van het platform doen dit zelf via hun eigen kanalen.

Het samenwerkingsverband via de coöperatie heeft daarnaast als bijkomend voordeel dat er nieuwe inzichten en mogelijkheden ontstaan voor bijvoorbeeld gerichte sturing op scholing en beleidsmaatregelen. Voor het opzetten van dit platform is inmiddels subsidie ontvangen van het ministerie van SZW.

Het project zal gefaseerd worden in- en uitgevoerd. Allereerst wordt gestart met de doelgroep Werkende werkzoekenden en WW-ers die korter dan een half jaar werkloos zijn. In de vervolgfases zal het platform beschikbaar komen voor de overige doelgroepen van het UWV en de doelgroep SW/ Participatiewet, zodat dit nieuwe instrument uiteindelijk de totale doelgroep aan de onderkant van de arbeidsmarkt kan bedienen. Deze fasering vloeit enerzijds voort uit de voorwaarden die door het Ministerie Van SZW aan de subsidieverlening zijn gesteld en anderzijds omdat het pragmatisch het meest eenvoudig is om met dat deel van de doelgroep te starten die het dichtst bij de arbeidsmarkt staat.

Het project is gestart na ontvangst van de subsidiebeschikking in augustus 2017 en wordt uitgevoerd in samenwerking met de andere betrokkenen bij het Regionale Werkbedrijf, onder leiding van een tweetal extern deskundigen die met het oog op het oprichten van het platform hiervoor expliciet zijn ingehuurd en geconsulteerd. Hierdoor kan dit project in het kader van de aanvraag Vangnetuitkering worden aangemerkt als externe maatregel die in 2017 is genomen en in uitvoering is gebracht.

Met betrekking tot de Benchmark

- **Intensivering gebruik Benchmarkgegevens (externe maatregel)**

Avres - en haar rechtsvoorganger de RSD - maken al gedurende een aantal jaren gebruik van de Benchmarkgegevens die afkomstig zijn uit de Benchmarkapplicatie van Divosa. Ook de analyses uit het plan "tekortreductie Avres" dat is opgesteld door Stimulanz is gebaseerd op deze Benchmarkgegevens. Het bestuur van Avres heeft de directie/het managementteam van Avres verzocht om met ingang van de tweede viermaandsrapportage in 2017 ook de gegevens van de Benchmark te betrekken bij haar analyses met betrekking tot ontwikkelingen rondom het BUIG-budget. Het bestuur van Avres meent dat op deze wijze - ook in vergelijking met andere organisaties van dezelfde grootteklasse en landelijk - eventuele afwijkingen en mogelijke tekortkomingen beter inzichtelijk kunnen worden (gemaakt). Bovendien kunnen op deze wijze (eventuele) maatregelen (nog sneller) in gang gezet worden om dreigende tekorten te verminderen. De intensivering van het gebruik van de Benchmarkgegevens werd overigens ook al geadviseerd door Stimulanz in een periodiek ambtelijk overleg.

Deze maatregel kan worden aangemerkt als externe maatregel die in 2017 is genomen en in uitvoering is gebracht.

Beoogd effect⁵

Met betrekking tot de part-time inkomsten:

- **Verruiming inkomstenvrijlating (interne maatregel)**

Door verruiming van de inkomstenvrijlating, is het verwachte gedragseffect dat mensen meer part-time gaan werken en dat de mensen die reeds parttime werken (nog) meer uren gaan werken en - mede daardoor - ook gemakkelijker uitstromen.

- **Invoering activeringspremie (interne maatregel)**

Net als bij de verruiming van inkomstenvrijlating is het verwachte gedragseffect dat mensen meer parttime gaan werken en dat de mensen die reeds parttime werken (nog) meer uren gaan werken en

⁵ Het beoogde effect mag zowel kwalitatief als kwantitatief beschreven worden.

- mede daardoor - ook gemakkelijker uitstromen. Bovendien biedt dit instrument de mogelijkheid om na afloop van de maximale wettelijke inkomstenvrijlatingstermijn van 6 of 12 maanden aan de mensen die part-time werken in vervolg daarop een financiële tegemoetkoming te geven waardoor zij worden gestimuleerd om hun part-time werkzaamheden te behouden, uit te breiden dan wel uit de uitkering uit te stromen.

Met betrekking tot re-integratie

- **Avres Werkt (externe maatregel)**

Het project Avres werkt moet er toe bijdragen dat in de toekomst de match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in de regio AV beter op elkaar gaat aansluiten; Werkzoekenden moeten door het platform sneller werk kunnen vinden, eigen (part-time) inkomsten kunnen genereren en daardoor uiteindelijk uit de uitkering uitstromen. Hoewel in de eerste fase van dit project wordt gestart met werkende werkzoekenden en personen met een WW-uitkering korter dan een half jaar, heeft ook de benadering van deze beide deelgroepen uit de totale doelgroep van de onderkant van de arbeidsmarkt reeds een verondersteld effect op de (toekomstige) omvang van de bijstandspopulatie (en daarmee op de uitgaven op het BUIG-budget). Voor de groep werkende werkzoekenden en personen met een WW-uitkering korter dan een half jaar, wordt (landelijk) op dit moment weinig gedaan met betrekking tot arbeidsbemiddeling, arbeidstoeleiding en re-integratie. Uit onderzoek is echter gebleken dat hoe sneller na ontstane werkloosheid aan belanghebbenden mogelijkheden worden geboden die hen kunnen ondersteunen bij het vinden van werk, des te sneller deze personen ook daadwerkelijk werk vinden. Zo kan ook (nog) beter worden voorkomen dat mensen hun maximale WW-periode doorlopen en uiteindelijk een beroep moeten doen op een uitkering op grond van de Participatiewet. In die zin kan het platform ook met betrekking tot de doelgroep die in de eerste fase van het project zal worden benaderd, worden aangemerkt als een preventieve instroombeperkende maatregel, die het beroep op uitkeringen op grond van de Participatiewet kan verminderen.

In de vervolgfases van het project - als het platform ook open wordt gesteld voor de doelgroep die momenteel een beroep doet op een uitkering in het kader van de Participatiewet - zal het effect van Avres Werkt niet alleen preventief instroombeperkend zijn, maar ook actief uitstroombevorderend. Personen met een uitkering op grond van de P-wet, moeten hierdoor makkelijker werk kunnen vinden, inkomsten uit part-time arbeid kunnen genereren en uiteindelijk uit de uitkering kunnen uitstromen. Hierdoor moet ook het beslag dat wordt gelegd op het BUIG-budget worden verminderd.

Met betrekking tot de benchmark

- **Intensivering gebruik Benchmarkgegevens (externe maatregel)**

Door intensivering van het gebruik van Benchmarkgegevens kunnen eventuele afwijkingen en mogelijke tekortkomingen beter inzichtelijk gemaakt worden. Bovendien kunnen op deze wijze (eventuele) maatregelen (nog sneller) in gang gezet worden die (kunnen) bijdragen tot vermindering van de tekorten.

Collegestandpunt:

Het college onderschrijft de analyse en de conclusies uit het “plan Tekortreductie Avres 2017”, zoals deze door Stimulansz zijn verwoord. Zij adviseert uw raad derhalve:

- kennis te nemen van bijgaand instemmingsvoorstel;
- kennis te nemen van de globale analyse zoals weergegeven in het “plan Tekortreductie Avres 2017”;
- In te stemmen met de juistheid van de verklaring van het college dat op grond van gedelegeerde bevoegdheden aan Avres, in 2017 de volgende aanvullende interne en externe maatregelen zijn getroffen:
 - o Verruiming inkomstenvrijlating (interne maatregel)

- Invoering activeringspremie (interne maatregel)
- Avres Werkt (externe maatregel)
- Intensivering gebruik Benchmarkgegevens (externe maatregel)
- Avres naar aanleiding van dit raadsvoorstel/dit raadsbesluit te machtigen om ten behoeve van de aanvraag het aanvraagformulier zoals verplicht gesteld door de toetsingscommissie overeenkomstig het raadsvoorstel, in te vullen, door de bevoegde gemeentelijke organen te laten ondertekenen en vóór 15 augustus 2018 in te dienen bij de Toetsingscommissie.

.

RAADSBESLUIT:

De Raad van de gemeente

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. ...-...-....

Gelet op de artikelen 10 en 10 a van het Besluit Participatiewet en artikel 15 Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ;

BESLUIT:

- 1) Kennis te nemen van bijgaand instemmingsvoorstel;
- 2) Kennis te nemen van de globale analyse zoals weergegeven in het “plan Tekortreductie Avres 2017”;
- 3) In te stemmen met de juistheid van de verklaring van het college dat op grond van gedelegeerde bevoegdheden aan Avres, in 2017 de volgende aanvullende interne en externe maatregelen zijn getroffen:
 - Verruiming inkomstenvrijlating (interne maatregel)
 - Invoering activeringspremie (interne maatregel)
 - Avres Werkt (externe maatregel)
 - Intensivering gebruik Benchmarkgegevens (externe maatregel)
- 4) Avres naar aanleiding van dit raadsvoorstel/dit raadsbesluit te machtigen om ten behoeve van de aanvraag het aanvraagformulier zoals verplicht gesteld door de toetsingscommissie overeenkomstig het raadsvoorstel, in te vullen, door de bevoegde gemeentelijke organen te laten ondertekenen en vóór 15 augustus 2018 in te dienen bij de Toetsingscommissie.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de Raad van de gemeente, gehouden op ...-...-....

De voorzitter,

De griffier,